ЧЕМЕРОВЕЦЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ПОГОДЖЕНО
Гарант освітньо-професійної програми
«Лікувальна справа»
_____ Альона ДИКУНЕЦЬ
«___» _____2026р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
_____ Інна БЕРЛАДІН
«___» _____2026р.

СИЛАБУС
освітнього компонента

ОСНОВИ ФІТОТЕРАПІЇ

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень: **фахова передвища освіта**
(назва освітнього рівня)
освітньо-професійний ступінь: **фаховий молодший бакалавр**
(назва освітньо-професійного ступеня)
спеціальність: **223 Медсестринство**
(шифр, назва спеціальності)
освітньо-професійна програма: **лікувальна справа**
(назва освітньо-професійної програми)
вид освітньої компоненти: **вибіркова**

Розробники:
Тетяна ГОРДІЙЧУК – викладач основ фітотерапії,
кваліфікаційна категорія – вища, педагогічне звання – викладач-методист.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні циклової комісії
освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності вузького профілю
(назва ЦК)

Протокол від _____2025 р. №
Голова ЦК _____ Любов ШЕРСТЮК

ПРОЛОНГОВАНО

на 202_- 202_ навчальний рік
Протокол від «__»___20__ р. №__
Голова ЦК _____ Любов ШЕРСТЮК

на 202_- 202_ навчальний рік
Протокол від «__»___20__ р. №__
Голова ЦК _____ Любов ШЕРСТЮК

на 202_- 202_ навчальний рік
Протокол від «__»___20__ р. №__
Голова ЦК _____ Любов ШЕРСТЮК

на 202_- 202_ навчальний рік
Протокол від «__»___20__ р. №__
Голова ЦК _____ Любов ШЕРСТЮК

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОСНОВИ ФІТОТЕРАПІЇ

1. Загальна інформація про освітній компонент

Спеціальність	*223 Медсестринство*
Освітньо-професійна програма	*Лікувальна справа*
Освітньо-професійний ступінь	*фаховий молодший бакалавр*
Статус дисципліни	*вибіркова*
Мова викладання	*українська*
Курс / семестр	*4 курс / VII семестр*
Кількість кредитів ЄКТС	3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	*Лекції - 18 год.* *Практичні заняття - 24 год.* *Самостійна робота – 48 год.*
Форма підсумкового контролю	*Дифзалік*
Циклова комісія	*Циклова комісія освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності вузького профілю*
Викладач (-і)	Тетяна ГОРДІЙЧУК – викладач основ фітотерапії, кваліфікаційна категорія – вища, педагогічне звання – викладач-методист.
Контактна інформація викладача (-ів)	*електронна адреса tsira2310@gmail.com*
Дні занять	*За розкладом, відповідно до графіка освітнього процесу*
Консультації	*аудиторія 44*

2. Анотація освітнього компонента

Основи фітотерапії є інтегрованою вибірковою дисципліною, яка, відповідно до освітньо-професійної програми «Лікувальна справа», формує частину вузьких компетентностей.

Ґрунтується на вивченні основ фітотерапії, як однієї із складових традиційної медицини. Вивчення дисципліни пов'язане із широким застосуванням лікарських рослин, як фізіологічного методу профілактики та лікування різних захворювань.

3. Мета та завдання освітнього компонента

Основними завданнями вивчення дисципліни є: *сформувати у студентів базові теоретичні знання та практичні навички щодо застосування лікарських рослин як допоміжного методу профілактики та лікування захворювань у межах компетенції середнього медичного персоналу.*

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів цілісного уявлення про можливості, форми і методи фітотерапії, розуміння її місця і ролі у фармації та комплексному лікуванні і профілактиці різних захворювань.

4. Пререквізити та постреквізити

Пререквізити:

Основи латинської мови та медична термінологія
Анатомія і фізіологія людини
Фармакологія та медична рецептура
Основи медичної біології з генетикою
Основи екології та профілактичної медицини

Постреквізити:

Внутрішні хвороби

Педіатрія з курсом дитячих інфекцій
Хірургія
Дерматологія та венерологія з основами косметології
Сімейна медицина
Неврологія, психіатрія та наркологія

5. Компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.
СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання) шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.
СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.
СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.
СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.
СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.
СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).
СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

Додаткові спеціальні компетентності:

ДСК 2. Здатність до застосовування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій у процесі здійснення клінічного обстеження пацієнтів,оцінювання його результатів, діагностування типових випадків найбільш поширених захворювань та станів у пацієнтів різного віку з проведенням медичного сортування.
ДСК 4. Здатність до застосовування практичних умінь та навичок у процесі призначення лікування та розрахунку дози лікарських засобів, які вводяться пацієнтам різного віку у типових випадках найбільш поширених захворювань.

6. Програмні результати навчання

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.
РН 6.Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами,

дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.
РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .
РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.
РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.
РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги.
РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.
РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.
РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

Додаткові результати навчання:

ДРН 1. Надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу в разі критичних та термінальних станів, керуючись чинними протоколами, із застосуванням медичного інструментарію та знань з групової належності затверджених лікарських засобів, особливостей їхньої фармакокінетики та фармакодинаміки (способи введення, дозування, показання, протипоказання, взаємодії між собою, побічні ефекти, передозування та способи усунення їх, в т.ч. наркотичних засобів).

7. Зміст освітнього компонента

7.1. Тематичний план освітнього компонента

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
Розділ 1. Загальна фітотерапія		24	8	6	10
1	Історія фітотерапії. Тибетська, Індійська, Китайська, Арабська та інші школи народної медицини	4	2		2
2	Місце фітотерапії в загальній схемі лікування хворих. Основні принципи фітотерапії. Переваги і недоліки фітотерапії	2	2		
3	Фармакодинамічні особливості окремих груп біологічно активних речовин рослин	2			2
4	Правила заготівлі, сушіння, первинної обробки та зберігання ЛРС	2		2	
5	Упаковка, маркування та транспортування ЛРС	2			2
6	Правила складання рецептури зборів і чаїв, їх аналіз. Стандартизація, види АНД на ЛРС, збори ЛРС, фітозасоби.	4	2	2	
7	Особливості виписування рецептів для виготовлення	2			2

	лікарських форм з лікарської рослинної сировини					
8	Техніка виконання деяких лікувальних маніпуляцій: компреси, ванни, гірчичники, припарки, клізми, банки, свічки, інгаляції, масаж, тощо	2		2		
9	Отруйні і сильнодіючі рослини в фітотерапії. Принципи надання допомоги при отруєннях рослинами	2	2			
10	Діагностика отруйних домішок у фітозасобах	2			2	
Розділ 2. Спеціальна фітотерапія		66	10	18	38	
11	Фітотерапія захворювань верхніх дихальних шляхів, основних простудних та захворювань, пов'язаних з порушенням імунітету	2	2			
12	Лікарські рослини і фітопрепарати, що впливають на імунітет	2			2	
13	Лікарські рослини і фітотерапія алергічних захворювань.	2			2	
14	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань органів дихання	2		2		
15	Лікарські рослини і фітотерапія в оториноларингології.	2			2	
16	Новітні фітопрепарати в лікуванні простудних захворювань, дихальної системи та алергії	2			2	
17	Лікарські рослини і фітотерапія серцево-судинної системи.	2		2		
18	Артеріальна гіпертензія та роль фітотерапії в її лікуванні. Рослини, що володіють гіпотензивною дією, їх діагностика та складання зборів	2	2			
19	Захворювання порожнини рота, шлунковокишкового тракту, печінки і жовчних шляхів та фітотерапевтичні засоби їх лікування	2	2			
20	Лікарські рослини і фітотерапія в стоматології	2			2	
21	Лікувально-профілактичні засоби для догляду за порожниною рота на основі рослин	2			2	
22	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань шлунково-кишкового тракту. Шлункові та апетитні збори	2		2		
23	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань печінки і жовчних шляхів. Нові фітопрепарати	2		2		
24	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань нирок і сечовидільних шляхів	4	2	2		
25	Лікарські рослини і фітотерапія ендокринних та обмінних захворювань. Фітотерапія цукрового діабету	2		2		
26	Лікарські рослини і фітотерапія в офтальмології	2			2	
27	Лікарські рослини і фітотерапія в неврології	2			2	
28	Лікарські рослини і фітотерапія психічних захворювань	2			2	
29	Лікарські рослини і фітотерапія в дерматології	2		2		
30	Лікарські рослини і фітотерапія в медичній косметології	2			2	
31	Фітотерапія в травматології та лікуванні опорно - рухового апарату. Фітотерапія у гоєнні ран та при кровотечах	2			2	
32	Лікарські рослини і фітотерапія в акушерстві і гінекології	2		2		
33	Лікарські рослини та лікарська рослина сировина, які використовується в андрології та деяких захворюваннях, що передаються статевим шляхом	2			2	

34	Лікарські рослини і фітотерапія в педіатрії. Відмінності у дозуванні лікарських засобів для дітей Основні дитячі хвороби та їх фітотерапія	2	2			
35	Противірусні фітотерапевтичні засоби, препарати, покази до застосування, їх ефективність	2			2	
36	Лікарські рослини і фітотерапія в онкології	2			2	
37	Лікарські рослини і фітотерапія в профілактиці і лікуванні променевої хвороби	2			2	
38	Основи дієтотерапії. Фітотерапевтичні властивості харчових, сільсько-господарських, технічних, пряно - ароматичних рослин.	2		2		
39	Дієтичні та харчові добавки. Законодавча база, класифікація. Рослини та сировина, що найчастіше використовується при їх одержанні	2			2	
	Фітотерапія гіпо - та авітамінозів. Рослини з високим вмістом вітамінів та їх застосування	2			2	
40	Апітерапія	2			2	
41	Гомеопатія. Законодавча база. Гомеопатичні препарати	2			2	
	Всього	90	18	24	48	

7.2. Теми лекційних занять

№ з/п	*Назва теми*	***Кількість годин***	***Рекомендовані джерела***
1.	Історія фітотерапії. Тибетська, Індійська, Китайська, Арабська та інші школи народної медицини.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
2.	Місце фітотерапії в загальній схемі лікування хворих. Основні принципи фітотерапії. Переваги і недоліки фітотерапії.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
3.	Правила складання рецептури зборів і чаїв, їх аналіз. Стандартизація, види АНД на ЛРС, збори ЛРС, фітозасоби.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
4.	Отруйні і сильнодіючі рослини в фітотерапії. Принципи надання допомоги при отруєннях рослинами.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
5.	Фітотерапія захворювань верхніх дихальних шляхів, основних простудних та захворювань, пов'язаних з порушенням імунітету.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
6.	Лікарські рослини і фітотерапія серцево-судинної системи.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
7.	Захворювання порожнини рота, шлунково-кишкового тракту, печінки і жовчних шляхів та фітотерапевтичні засоби їх лікування.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
8.	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань нирок і сечовидільних шляхів.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
9.	Лікарські рослини і фітотерапія в педіатрії.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*

7.3. Теми практичних занять

№ з/п	***Назва теми***	***Кількість годин***	***Рекомендовані джерела***
1.	Правила заготівлі, сушіння, первинної обробки та зберігання ЛРС.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
2.	Правила складання рецептури зборів і чаїв,	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна,*

	їх аналіз. Стандартизація, види АНД на ЛРС, збори ЛРС, фітозасоби.		*І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
3.	Техніка виконання деяких лікувальних маніпуляцій: компреси, ванни, гірчичники, припарки, клізми, банки, свічки, інгаляції, масаж.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
4.	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань органів дихання.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
5.	Артеріальна гіпертензія та роль фітотерапії в її лікуванні.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
6.	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань шлунково-кишкового тракту. Шлункові та апетитні збори.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
7.	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань печінки і жовчних шляхів.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
8.	Лікарські рослини і фітотерапія захворювань нирок і сечовидільних шляхів.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
9.	Фітотерапія цукрового діабету.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
10.	Лікарські рослини і фітотерапія в дерматології.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
11.	Лікарські рослини і фітотерапія в акушерстві і гінекології	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*
12.	Основи дієтотерапії. Фітотерапевтичні властивості харчових, сільсько-господарських, технічних, пряно - ароматичних рослин.	***2***	*Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.*

7.4. Теми для самостійної роботи

№ з/п	*Назва теми*	*Кількість годин*	*Рекомендований вид роботи*
1	Поняття про фітотерапію, її значення і місце в сучасній медицині	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
2	Фармакодинамічні особливості окремих груп біологічно активних речовин рослин	***2***	Скласти таблицю
3	Упаковка, маркування та транспортування ЛРС	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
4	Особливості виписування рецептів для виготовлення лікарських форм з лікарської рослинної сировини	***2***	Скласти конспект
5	Діагностика отруйних домішок у фітозасобах	***2***	Скласти конспект
6	Лікарські рослини і фітопрепарати, що впливають на імунітет	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
7	Лікарські рослини і фітотерапія алергічних захворювань	***2***	Скласти конспект
8	Лікарські рослини і фітотерапія в оториноларингології	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
9	Новітні фітопрепарати в лікуванні простудних захворювань, дихальної системи та алергії	***2***	Скласти конспект
10	Лікарські рослини і фітотерапія в стоматології	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
11	Лікувально-профілактичні засоби для догляду за порожниною рота на основі рослин	***2***	Скласти конспект
12	Лікарські рослини і фітотерапія в офтальмології	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію

13	Лікарські рослини і фітотерапія в неврології	***2***	Скласти конспект
14	Лікарські рослини і фітотерапія психічних захворювань	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
15	Лікарські рослини і фітотерапія в медичній косметології	***2***	Скласти конспект
16	Фітотерапія в травматології та лікуванні опорно - рухового апарату. Фітотерапія у гоєнні ран та при кровотечах	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
17	Лікарські рослини та лікарська рослина сировина, які використовується в андрології та деяких захворюваннях, що передаються статевим шляхом	***2***	Скласти конспект
18	Противірусні фітотерапевтичні засоби, препарати, покази до застосування, їх ефективність	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
19	Лікарські рослини і фітотерапія в онкології	***2***	Скласти конспект
20	Лікарські рослини і фітотерапія в профілактиці і лікуванні променевої хвороби	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
21	Дієтичні та харчові добавки. Законодавча база, класифікація. Рослини та сировина, що найчастіше використовується при їх одержанні	***2***	Скласти конспект
22	Фітотерапія гіпо - та авітамінозів. Рослини з високим вмістом вітамінів та їх застосування	***2***	Підготувати мультимедійну презентацію
23	Апітерапія	***2***	Скласти конспект
24	Гомеопатія. Законодавча база. Гомеопатичні препарати	***2***	Скласти конспект

8. Методи навчання

При роботі із здобувачами використовуються наступні методи: підготовка доповідей та проектів, гейміфікація, аналіз помилок, брейнстормінг, коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників, дискусія із запрошенням фахівців, ділова (рольова) гра, майстер-класи, метод ментальних карт, моделювання, експерименти, пошук і дослідження, навчальні дискусії, проблемні ситуації, проблемний (проблемно-пошуковий) метод, професійно-орієнтовані ділові ігри, тренінги індивідуальні та групові (як окремих, так і комплексних навичок), робота в малих групах, метод аналізу і діагностики ситуації, метод проектів, навчальні дискусії, моделювання, пошук і дослідження, метод інтерв'ю (інтерв'ювання), творчі завдання, публічний виступ, скрайбінг.

9. Форми контролю

— вхідний контроль (діагностика вихідного рівня знань здобувачів фахової передвищої освіти);
поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу здобувачами освіти з окремих тем та змістових модулів);

— підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок здобувачів освіти).

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачем освіти для тих тем, які

здобувач вищої освіти опрацьовує самостійно та вони не входять до структури практичного заняття.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Загальні критерії оцінювання знань, умінь здобувачів освіти з дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки проводиться за чотирибальною системою.

2.6.1. Оцінка знань і вмінь здобувачів освіти з природничо-наукової, професійної та практичної підготовки проводиться за чотирибальною системою.

2.6.2. Критерії оцінювання теоретичних знань здобувачів освіти

Оцінка	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
5 «відмінно»	Глибоке і повне опанування змістом навчального матеріалу, в якому здобувач освіти легко орієнтується, володіння понятійним апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження; грамотний, логічний виклад відповіді, вірне використання медичної термінології, міжпредметних зв'язків.
4 «добре»	Повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді наявні окремі неточності (похибки).
3 «задовільно»	Знання і розуміння основних положень навчального матеріалу загалом, однак, при цьому виклад його неповний, непослідовний, допускаються неточності у визначенні понять, термінів та при використанні знань для вирішення практичних клінічних завдань, невміння доказово обґрунтовувати свої судження.
2 «незадовільно»	Розрізнені, безсистемні знання, здобувач освіти майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, хаотично і невпевнено викладає матеріал, допускаються помилки у визначенні понять, термінів, перекручується їхній зміст, відсутні міжпредметні зв'язки.

Оцінка тестового контролю знань **при чотирибальній шкалі** здійснюється за наступними критеріями:

Кількість правильних відповідей (у %)	**Оцінка**
90-100	5
75-89	4
50-74	3
до 50	2

2.6.3. Критерії оцінювання знань, здобувачів освіти на практичному занятті з клінічних дисциплін.

Оцінка	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
2 **«незадовільно»**	Виставляється в разі, коли здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основного змісту питань, висновки, узагальнення. Неспроможність використовувати знання при вирішенні практичних завдань, наявність грубих помилок при виконанні практичних навичок або навіть однієї помилки, що призведе до значного погіршення стану здоров'я та загрози життю пацієнта.
3 **«задовільно»**	Виставляється в тому разі, коли здобувач освіти у цілому оволодів змістом питань з даної теми, виявляє знання теоретичного матеріалу, законодавства та навчальної літератури, намагається аналізувати факти,

	клінічні ситуації, робити висновки й виконувати практичні завдання. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, при вирішенні клінічних задач, в показаннях та протипоказаннях до виконання маніпуляцій. В цілому виконує практичні навички відповідно до алгоритму, але допускає значні помилки, що можуть вплинути на стан здоров'я пацієнта та на кінцевий результат.
4 **«добре»**	Виставляється, якщо здобувач освіти активно працює впродовж практичного заняття, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на відповідні нормативні документи та літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, здобувач освіти виявив уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки при вирішенні клінічних ситуацій, правильно висвітлює показання та протипоказання до виконання маніпуляції, демонструє ефективне використання маніпуляційної техніки, високий рівень засвоєння практичних навичок у відповідності до алгоритму але допускає 1-2 незначні помилки, що не впливають на стан здоров'я пацієнта та на кінцевий результат.
5 **«відмінно»**	Виставляється, якщо здобувач освіти активно працює впродовж усього практичного заняття, дає повні відповіді на запитання викладача у відповідності з планом практичного заняття і показує при цьому глибоке оволодіння теоретичним матеріалом, обґрунтоване фактами, з посиланнями на відповідні нормативні документи та літературні джерела, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано доносити навчальний матеріал, аналізувати клінічні ситуації, робити самостійні узагальнення й висновки, правильно висвітлює показання та протипоказання до виконання маніпуляції, демонструє ефективне використання маніпуляційної техніки, високий рівень засвоєння практичних навичок, виконання їх без помилок у відповідності до алгоритму або допускаючи не більше однієї помилки, яка не впливає на стан здоров'я пацієнта та на кінцевий результат.

Перелік практичних навичок та вмінь до вивчення курсу

- визначати за морфологічними ознаками лікарські рослини у живому та гербаризованому вигляді;
- проводити заготівлю та сушіння, первинну обробку і зберігання лікарської сировини;
- володіти технікою макроскопічного аналізу ЛРС;
- визначати тотожність лікарської рослинної сировини різних морфологічних груп в цільному, подрібненому та порошкованому вигляді, а також у вигляді брикетів, таблеток та інших формах за допомогою визначника;
- визначати тотожність офіцінальної і неофіцінальної ЛРС за зовнішніми і мікроскопічними ознаками; проводити аналіз ЛРС в сумішах;
- розпізнавати домішки ботанічно близьких видів рослин при збиранні, прийомці та сертифікації сировини;
- розробляти і готувати рослинні збори, що складаються з офіцінальних і неофіцінальних рослин, інші фітотерапевтичні засоби для лікування різних захворювань, дати обгрунтування складу, технології, застосування;
- приготувати багатокомпонентні водні витяги з ЛРС, фітозасоби за авторськими прописами, витяги, що рідко зустрічаються: олійні, винні, з свіжих рослин; лікарські форми, до складу яких входять отруйні і сильнодіючі рослини;
- надати першу і невідкладну допомогу при отруєннях лікарськими рослинами.

11. Перелік питань для проведення підсумкового контролю

Розділ 1. Загальна фітотерапія

1. Історія фітотерапії. Тибетська, Індійська, Китайська, Арабська та інші школи народної медицини
2. Місце фітотерапії в загальній схемі лікування хворих. Основні принципи фітотерапії. Переваги і недоліки фітотерапії .
3. Фармакодинамічні особливості окремих груп біологічно активних речовин рослин
4. Правила заготівлі, сушіння, первинної обробки та зберігання ЛРС
5. Упаковка, маркування та транспортування
6. Правила складання рецептури зборів і чаїв, їх аналіз. Стандартизація, види АНД на ЛРС, збори ЛРС, фітозасоби.
7. Особливості виписування рецептів для виготовлення лікарських форм з лікарської рослинної сировини
8. Техніка виконання деяких лікувальних маніпуляцій: компреси, ванни, гірчичники, припарки, клізми, банки, свічки, інгаляції, масаж, тощо
9. Отруйні і сильнодіючі рослини в фітотерапії. Принципи надання допомоги при отруєннях рослинами.
10. Діагностика отруйних домішок у фітозасобах.

Розділ 2. Спеціальна фітотерапія

11. Фітотерапія захворювань верхніх дихальних шляхів, основних простудних та захворювань, пов'язаних з порушенням імунітету
12. Лікарські рослини і фітопрепарати, що впливають на імунітет
13. Лікарські рослини і фітотерапія алергічних захворювань.
14. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань органів дихання
15. Лікарські рослини і фітотерапія в оториноларингології.
16. Новітні фітопрепарати в лікуванні простудних захворювань, дихальної системи та алергії
17. Лікарські рослини і фітотерапія серцево-судинної системи.
18. Артеріальна гіпертензія та роль фітотерапії в її лікуванні. Рослини, що володіють гіпотензивною дією, їх діагностика та складання зборів
19. Захворювання порожнини рота, шлунковокишкового тракту, печінки і жовчних шляхів та фітотерапевтичні засоби їх лікування
20. Лікарські рослини і фітотерапія в стоматології.
21. Лікувально-профілактичні засоби для догляду за порожниною рота на основі рослин.
22. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань шлунково-кишкового тракту. Шлункові та апетитні збори
23. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань печінки і жовчних шляхів. Нові фітопрепарати
24. Лікарські рослини і фітотерапія захворювань нирок і сечовидільних шляхів.
25. Лікарські рослини і фітотерапія ендокринних та обмінних захворювань. Фітотерапія цукрового діабету.
26. Лікарські рослини і фітотерапія в офтальмології.
27. Лікарські рослини і фітотерапія в неврології
28. Лікарські рослини і фітотерапія психічних захворювань.
29. Лікарські рослини і фітотерапія в дерматології.
30. Лікарські рослини і фітотерапія в медичній косметології.
31. Фітотерапія в травматології та лікуванні опорно - рухового апарату. Фітотерапія у гоєнні ран та при кровотечах
32. Лікарські рослини і фітотерапія в акушерстві і гінекології.
33. Лікарські рослини та лікарська рослина сировина, які використовується в андрології та деяких захворюваннях, що передаються статевим шляхом
34. Лікарські рослини і фітотерапія в педіатрії. Відмінності у дозуванні лікарських засобів для дітей Основні дитячі хвороби та їх фітотерапія
35. Противірусні фітотерапевтичні засоби, препарати, покази до застосування, їх ефективність.

36. Лікарські рослини і фітотерапія в онкології
37. Лікарські рослини і фітотерапія в профілактиці і лікуванні променевої хвороби
38. Основи дієтотерапії. Фітотерапевтичні властивості харчових, сільськогосподарських, технічних, пряно - ароматичних рослин.
39. Дієтичні та харчові добавки. Законодавча база, класифікація. Рослини та сировина, що найчастіше використовується при їх одержанні
40. Фітотерапія гіпо - та авітамінозів. Рослини з високим вмістом вітамінів та їх застосування
41. Апітерапія
42. Гомеопатія. Законодавча база. Гомеопатичні препарати

12. Політика освітнього компонента

Політика щодо академічної доброчесності.

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в навчальних працях викладачів, здобувачів освіти в коледжі розроблено «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату Чемеровецького медичного фахового коледжу».

Якщо здобувач освіти має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності коледжу, він може звернутися за консультацією до комісії з питань академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Чемеровецькому медичному фаховому коледжі» та Правилами внутрішнього розпорядку для здобувачів освіти Чемеровецького медичного фахового коледжу.

Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку коледжу та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання (окрім випадків з поважних причин).

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти

Дотримання правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі здобувачами освіти та педпрацівниками, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин здобувачами освіти коледжу регламентується «Положенням про порядок відпрацювання пропущених теоретичних, практичних, семінарських занять здобувачами освіти у Чемеровецькому медичному фаховому коледжі» та згідно графіку консультацій, відпрацювання пропущених занять.

Політика щодо дедлайнів.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням ОК і визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Чемеровецького медичного фахового коледжу»

Політика щодо конфліктних ситуацій.

Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються «Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Чемеровецькому медичному фаховому коледжі», «Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій в Чемеровецькому медичному фаховому коледжі».

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів освіти, вирішуються стипендіальними комісіями відділень коледжу в межах їх повноважень, відповідно до Правил призначення і виплати соціальних стипендій здобувачам освіти Чемеровецького медичного

фахового коледжу, Правил призначення і виплати академічних стипендій здобувачам освіти Чемеровецького медичного фахового коледжу.

13. Сторінка курсу на платформі Moodle

Розміщена на платформі освітнього середовища Чемеровецького медичного фахового коледжу.

14. Джерела інформації

Основні:

1. Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С.В.Гарна, І. М. Владимирова, Н. Б. Бурд. Харків, 2016.
2. Бобкова І.А., Варлахова Л.В.Фармакогнозія: підручник К.: Медицина. 2018. 496 с.
3. Ходаківська В.П., Бобкова І.А., Варлахова Л.В. Фармакогнозія: навчально-методичний посібник. К.: Медицина, 2018.

Додаткові:

1.Державна Фармакопея України : в 3 т. / 2-е вид. - Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. -Т.1. - 1126 с., Т.2. - 724 с., Т.3. - 732 с.

2. Порядок розробки та викладання монографій на лікарську рослинну сировину для введення до Державної Фармакопеї України: методичні рекомендації / А. Г. Котов, С. В. Гарна, Е. Е. Котова та ін. - Х. : вид-во НФаУ, 2016.- 44 с.

3. Фармакопейні вимоги до методик контролю якості лікарської рослинної сировини: методичні рекомендації /А. Г. Котов, С. В. Гарна, Е. Е. Котова та ін.-Х.: вид-во ФОП Петров В.В., 2016.- 54 с.

Розробник _____ Тетяна ГОРДІЙЧУК